

LO RUGBÍ, UN ESPÒRT OCCITAN ?

26 - JÒCS E ESPÒRTS - ESPÒRTS

Segon la legenda, aqueste espòrt ei nescut en 1823 a Rugby, vila deu centre de l'Anglatèrra, gràcias au William Webb Ellis, adara celèbre.

En França, s'ei tostemps hèit a la Baretta o au Balon-au-pè en Occitania, mès tanben en Picardia, en Artés, e en Bretanha. Se preng nòms diversès segon las regions : *soule* (o *choule*), *melle*, *barette*. Aqueth jòc se sembla regde au jòc anglés tan per la disposicion deu terren coma per las règlas.

S'ei lo deu *Havre (Havre Athletic Club)* lo primèr club de rugbí (e de fotbòl) francés, aqueste espòrt s'establish apèi a *Paris* avant de se trobar la tèrra de predileccion en Occitania e mei que tot en Gasconha. La primèra equipa de rugbí occitana se fòrma a Pau en 1888. Lo *Stade Bordelais Université Club* que vad l'annada seguenta. Los primèrs clubs tolosans son apitats en 1890.

« En un quart de sègle lo rugbí, aqueth jòc d'aristocrates anglés e de parisians amonedats, qu'ei vengut lo deu pòble en Occitania. » (Enciclopedia occitana – André Dupuy – ed. Slatkine). Que veng professionau en 1995.

LAS COMPETICIONS INTERNACIONALAS :

- La Copa deu monde de rugbí.
- Lo tornèi de las 6 nacions.
- Lo *Four Nations* ei çò de mèma dins l'emisfèri sud.
- La *Champions Cup* (clubs professionaus europeus mei bons).
- Lo *Super 18* (franquesas mei bonas de l'emisfèri sud).

LAS COMPETICIONS FRANCESAS :

- Lo TOP 14 e la ProD2 (equipas professionalas).
- Las Federalas 1, 2 e 3 (clubs amators).

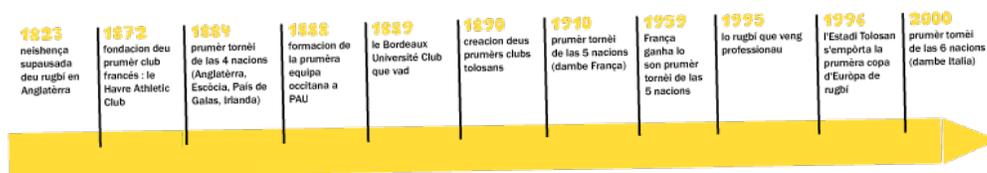
Lo boclièr de Brennus, (lo « tròç de boès »), qu'ei la recompensa autrejada a l'equipa victoriosa deu TOP14. Los clubs occitans lo s'empòrtan sovent : l'Estadi Tolosan ei lo club mei titolat dambe 19 victòrias, l'AS Besièrs s'empòrta le Brennus 11 còps, lo FC Lora e lo SU Agen 8 còps cadun, l'Estadi Bordalés 7 còps, lo Castras Olimpic e le RC Tolon 4 còps... La màger part deus apracticaires de l'equipa de França que son occitans autan plan coma la majoritat deus sons capitans. Au demieï de las personalitats emblematicas que merquèn l'istòria deu rugbí citèm : **Jean Prat (Lora)**, **Pierre Albaladejo (Dacs)**, **Jacques Fouroux (Aush)**, **Pierre Villepreux (Briva)**, **Raoul Barrière (Besièrs)**, **Jean-Claude Skréla (L'Isla-de-Baish)**, **Jean-Pierre Rives (Tolosa)**, **Pierre Berbizier (Lanamesa)**, **Guy Novès (Tolosa)**, **Bernard Laporte (Galhac)** sense desbrembar lo comentator esportiu qu'ajudèc a har créisher la popularitat deu rugbí en França : **Roger Couderc (Solhac / Mauvesin)**.

Dempèi 1965, lo rugbí ei tanben un espòrt femenin. Las equipas occitanas que s'i hèn remarcar : Tolosa e Montpelhièr son las mei titoladas.

<http://www.ieo-oc.org/Lexiques-francais-occitan-rugby-et>

<https://www.youtube.com/watch?v=TpFINP6P-WI>

FRISA CRONOLOGICA

LEXIC

VEISHIGA, BOHIGA

ballon

PLANCHÒT

tableau d'affichage

DESQUILHAR

plaquer

TIRAR A LAS PALOMAS

taper une chandelle

MESCLANHA

mêlée

CULAR

reculer en mêlée

JOGAR A LA MAISON, A CASA

jouer à domicile

JOGAR DEHÒRA

jouer à l'extérieur

FINTA, BISCUETA

feinte qui mystifie l'adversaire

TOMBAT

drop

PLANTAR UN ENSAI

marquer un essai

PAGÈRAS

poteaux

HONHAR

pousser en enfonçant la mêlée adverse

PILAR

pilier de mêlée

TUMADA

coup de tête

AVER NHAC

avoir de l'ardeur

UA CAGADA

une maladresse

QUESTIONS

1. En quina annada e neish lo rugbí ?

2. On s'apita la prumèra equipa de rugbì occitana ?
3. En quina annada lo rugbì e veng professionau ?
4. Balha lo nom d'ua competicion internacionala.
5. Quin ei lo club francés mei titolat ?
6. D'on ei sortit Jacques Fouroux ?

ACTIVITATS

Lo rugbì, un espòrt occitan ?

Religa cada trofèu dambe la sua competicion.

☐ Tornei de las 6 nacions	☐ Copa Webb Ellis
☐ Copa deu monde	☐ Boclièr de Brennus
☐ TOP 14	☐ RBS 6 nations cup
☐ 4 nacions	☐ Rugby championship cup

Religa cada emblèma dambe la sua nacion.

☐ França	☐ La corona de laurèr
☐ Irlanda	☐ Las plumas d'estruci
☐ Italia	☐ Lo cardon
☐ País de Galas	☐ Lo poth
☐ Anglatèrra	☐ Lo treule
☐ Escòcia	☐ L'arròsa

Erasmus+

CE PROJET A ÉTÉ FINANCÉ AVEC LE SOUTIEN DE LA COMMISSION EUROPÉENNE

ACPPG
Editions ACPPE